

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoliază.

Condițiile de existență ale României.

București, 16 Decembrie.

Provincii separate și subjugate, am putut rezista în trecut la tendințele de cutropire ale puternicilor noștri vecini, stat de sine stătător astăzi, cunoscător mai adânc al nevoilor noastre și a aspirațiilor celorlalți vom ști de sigur în regimul modern al statelor să ne asigurăm existența statului și a neamului nostru. Cu cât însă vom cunoaște mai bine condițiile de trai în cari ne găsim, cu atât vom putea înlătura mai puternic primejdiile ce vin asupra noastră. Pentru asigurarea vieții noastre ca neam avem însă o condiție esențială de îndeplinit, aceea ce se cere oricărui stat modern, de a păstra neatins **caracterul național** al statului nostru. El a fost pavăza trecutului, și va fi a viitorului.

Astăzi viața națională se manifestă pe cale culturală, economică și politică.

Cari sunt din punct de vedere național condițiile esențiale de existență pentru neamul nostru?

Caracterul național poate fi periclitat prin:

- izolarea unui număr prea mic în mijlocul unor elemente coplesitoare;
 - prin influența unor națiuni libere mai civilizate sau mai apte de civilizație ca noi;
 - prin lipsa unui sâmbure neatârnat de politica națională către care să se îndrepte privirile întregului neam.
- În această privință am avut pilde dure-

roase în trecut. Desnaționalizarea unei părți din Românii izolați din Istria, Balcani și chiar din nordul Ungariei și Bucovinei. Consolidarea statului român pare că va înlătura ca asemenea exemple să se repete în viitor.

Existența noastră națională este asigurată. Formând un corp aproape complet, cu aceeași limbă, de peste 12 milioane de Români la nordul Dunării; într'un număr de sine stătător, locuind pe o suprafață aproape îndoită ca aceea a statului român, și mai toată cu pământ bogat; această populație astăzi încă rară se poate întregi fără greutate și în scurt timp de un popor prolific ca al nostru. Pilda României libere care de 50 de ani de viață și-a îndoit cifra populației sale de față. Cari ar putea să fie națiunile tinere și pline de viață, mai civilizate ca noi, sau mai apte la civilizație dimprejurul nostru de a căror coplesire să ne temem?

Maghiarii puțini la număr?... Slavii dela răsărit, sud și apus? De Bulgari nu poate fi vorba și nu avem să ne temem de o cutropire națională de acea parte. Rămân Slavii din Ungaria și Austria și cei din Rusia. Ar trebui ca cultura lor să fie mai puternică decât a noastră sau că poporul nostru să fie pe cale de istovire.

Înrăurirea acestor popoare nu ar putea avea loc decât atunci, când națiunea lor s'ar executa într'un regim de ocrotire al lor în dauna elementului românesc, oprit de a se desvolta și cultiva. Ar fi ceea ce s'a întâmplat în mare parte în Bucovina, Maramurăș și

Basarabia, unde statele respective au încurajat pe Ruteni sau pe Ruși.

În condiții de libertate nu avem să ne temem de coplesirea elementelor slave; puterea de naționalitate a Românilor ar asimila din contră toată această populație nou venită. Nu putem însă înrăuri asupra propășirii materiale a populației române afară de statul român, însă prin dezvoltarea puternică culturală a poporului de aici putem să asigurăm conservarea neamului de peste tot, dându-i elementele necesare pentru cultura lui.

Putem astfel judeca importanța pe care o are din punct de vedere național întinderea culturii în masa mare a poporului din regatul român. Este o măsură de apărare națională.

Existența statului român neatârnat, propășirea lui continuu în acești din urmă 50 de ani, autoritatea ce și-a căpătat peste hotare au dat convingerea neamului nostru, că el poate trăi prin el însuș. Această speranță în viitor, pildă continuă a vieții Românilor liberi, sunt pavăza cea mai puternică pentru apărarea naționalității noastre de peste tot. Cu cât activitatea rodnică a statului român va fi mai mare, cu atât și focul dela care să se încălzească întreg neamul va fi mai puternic și razele sale de căldură și lumină se vor duce mai departe.

Această viață națională a statului român trebuie să fie reală și în toate direcțiile, adevărată politică, culturală și economică.

Stat cu aspirațiuni naționale, trebuie să aibă în interiorul său o cantitate suficientă de energie de toate felurile, nu numai pentru a îndeplini nevoile sale interne, dar ca din sur-

Violență.

— Pe mormântul scumpel mame. —

I.

Coborând pe stele
 Drumuri de mărgele
 Drumuri luminate
 Drumuri argintate
 În lumea de plângeri
 Au venit doi îngeri...
 Și veneau plângând
 Și veneau cântând...

Și în noaptea moartă
 Ne-au bătut la poartă:
 „Și din paradis
 Domnul ne-a trimis...
 Domnul a gătit
 Casă-mpărătească
 În lumea cerească...
 Ne-a trimis s'aducem
 S'aducem cunune
 Sufletelor bune...”

Și în noaptea moartă
 A ieșit la poartă
 Bună 'mbătrânită
 Inimă zdrobită

„Ingeri întristați
 Ingeri luminați
 Dacă-mi veți lua
 Biată viața mea
 Poarta vom desface
 Și sosiți în pace
 Doar să odihnim
 Și să și pornim
 Drumul către stele
 Drumuri de mărgele”.

Noaptea 'ncremenia
 Vorba inceta...
 Și în noaptea moartă
 Tot băteau la poartă...

Și-au ieșit pe rând
 Opt orfani plângând:

„Ingeri întristați
 Ingeri luminați
 Dacă-mi veți lua
 Biată viața mea
 Poarta vom desface
 Și sosiți în pace
 Dar să odihnim
 Și să și pornim
 Drumul către stele
 Drumuri de mărgele”.

Noaptea 'ncremenia

Vorba inceta...
 Și în noaptea moartă
 Tot băteau la poartă...
 Și-n urmă-a ieșit
 Tata-'ncdrunțit

„Ingeri luminați
 Pe cine cătați?...”
 „Și din paradis
 Domnul ne-a trimis
 Să spunem că chiamă
 Sus în ceru... o mamă...”

Noaptea 'ncremenia
 Vorba se lășea
 Satu-'ntreg plângea
 Satul hohotea...
 Ingerii intrară
 Cu lumini de ceară
 Și veneau cântând
 Casa luminând.
 Ingerii cântau
 Opt orfani plângeau
 Și stejar trăsniț
 Tata-'ncdrunțit...
 Și două surori
 Ingeri jelițori
 Ingeri întristați
 Blânzi nevinovați
 Hainele-adunară
 Mâna sărutară

plus să reverse în afară pentru ajutorarea neamului împiedecat de a propăși în mod normal. Atunci nu vom mai avea să ne temem nici de primejdia maghiară, nici de cea slavă și nici de subjugarea germană. Să ne convinsem, că în noi singuri stă asigurarea existenței neamului.

O primejdie de desnaționalizare pacifică nu poate fi, dacă ne facem datoria către neamul nostru și dacă acest neam — cel puțin în majoritatea lui — va fi pus în condițiuni normale de dezvoltare.

În Ungaria nu s'a putut face desnaționalizarea, cum s'a efectuat în Bucovina, Maramurăș și Basarabia. În această provincie, aceeași religie, lipsa de viață politică a popoului român, rămas fără de căpetenii absorbite lesne în nobilimea rusească, fără nici un contact cu Românii de dincoaci de Prut, au înlesnit desnaționalizarea sau au făcut cu neputință o mișcare națională a Românilor suși. La primele măsuri de libertate în Rusia, au început licăriri ale sentimentului național românesc în Basarabia.

În Bucovina și Maramurăș prin regimul protecționist al Austriei față de Ruteni, subdeodată cu absorbirea celei mai mari părți a boerimeii în nobilimea austriacă au înlesnit procesul de slavizare — deja început — al elementului român. Și aici deodată cu introducerea unui regim mai democratic simțământul național se redesteaptă și pare că propășește.

Rămâne deci primejdia politică a neamurilor înconjurătoare, primejdie care în caz de cutropire poate atrage după dânsa și primejdia de desnaționalizare. Dar sub ce formă se pune această primejdie politică?

Din punctul de vedere al expansiunii rasei slave trebuie să recunoaștem dela început, că ea este ajutată nu numai de statele pur slave, dar și de imperiul austro-ungar dela 1866 încoace.

Atât populația slavă din Austro-Ungaria (Cehii, Polonii, Slovaci, Croații, Sârbii și Rutenii) cât și acea din regatele mai mici din peninsula balcanică țin la păstrarea naționalității lor și luptă pentru dânsa, ele nu răvnesc nici una la o contopire prin o politică panslavistă. Oricât de ocrotite au fost de Rusia, ele nu pot renunța la o existență proprie; Sârbii și Bulgarii vor năzui să trăiască totdeauna în state libere. Croații, Cehii sau Polonii nu vor lupta niciodată pentru întrunirea lor la un loc în același stat slav.

Rivalitățile acestor diferite ramuri slave se arată nu numai prin cultura pe care doresc să și-o păstreze fiecare pe seama sa, dar și prin revendicările politice și deosebite (Rutenii și Polonii în Galiția, Croații, Sârbii și Slovaci la sud). Aceste rivalități între statele slave libere iau o formă destul de violentă: războiul între Sârbi și Bulgari formează ultima și cea mai recentă probă a acestor tendințe.

De altfel trebuie să adăogăm, că încercările făcute pentru unificarea culturală sau vamaală a acestor state n'au dat nici un rezultat durabil. Mai mult încă trebuie să observăm că, cu cât statele slave de sine stătătoare se întăresc, cu atât sporește mai mult dorința lor de a nu ține seamă decât de interesele lor proprii.

În aceste condiții panslavismul nu poate fi primejdios pentru statele de altă origină decât sub forma politică a absorbirii statelor

slave sub o singură conducere; și atunci se pune întrebarea dacă prin simpla simpatie de rassă se poate ajunge la o asemenea cutropire.

Polonii și Bulgarii sunt astăzi proba cea mai evidentă, că nu. Sârbii și Muntenegrenii, Cehii chiar mai depărtați de Ruși vor urma de sigur încă multă vreme nu o politică panslavă, ci una paralelă cu cea rusească, cum o duce azi și Franța, Anglia și Grecia, state cu popoare de alte rase, dar cu interese acum comune cu Rusia. Bulgaria slavă de asemenea, cu privirile întoarse spre Macedonia și Constantinopol va continua câtăva vreme încă o politică opusă aceleia a liberatorilor ei.

Prin urmare, nu politica de rassă, politica panslavă poate fi primejdioasă pentru statele de altă rassă, dar cu destulă vitalitate în ele, ci politica de absorbițiune sau de cutropire pe care ar urma-o statele mari în dauna țărilor cari le stau în cale, fie ele de aceeași rassă cu ele sau nu.

Dela Academia Română.

Conferința dlui prof. N. Iorga. — Comemorarea regelui Carol.

Vineri la orele 2 d. a. Academia Română a ținut sedință publică sub presidenția dlui *Jacob Negruzzî*. La sedință a fost de față și d. *Stilicosci*, consul general al Serbiei la București.

În legătură cu ziua de 28 Noemvrie d. general *Crăiniceanu* a ținut o cuvântare amintind eroismul dorobanțului român dela 1877.

Acum 34 de ani, — a zis oratorul — a căzut Plevna. Era o zi mohorită ca și cea de azi. Ne găscam la Sursari în fața înălțimilor Opanezului. Turcii treceau Vidul. Câmpia din împreju-

„Să venim cu voi
Ingerași și noi
Mama ne păzească
Mama ne grijească”.

Hainele-adunară
Mâna sărutară
„Mama ne păzească
Mama ne grijească”.

Casa tremura
Satu-ntreg plângea
Ingerii cântau
Opt orfani plângeau
Și stejar trăsniț
Tată-ncărunit...

„...Domnul i-a gătit
Casă împărătească
În lumea cerească”.
Și din paradis
Tatăl i-a trimis
Nu mai plânge tată
Inimă sfărmată
Voi două surori
Ingeri jelițori
Casa și-om păzi
De tine-om griji
Ne-om ruga... ruga
Pentru viața Ta...

Opt orfani tăceau
Ingerii cântau

„Domnul i-a gătit
Casă-mpărătească
În lumea cerească
Ingerii cântau
Opt orfani cântau:
„Căci din paradis
Domnul i-a trimis
Mamii i-a gătit
Casă-mpărătească
În țara cerească”...

O. Hulea.

NINA.

Când trece pe stradă, sveltă și zglobie, fetele șoptesc în urma-i. „Asta e Nina fata din tren”. Ea încetinește pasul, ridică mândru capul ei frumos și le măsoară cu o privire aspră și muștrătoare, nu pentru că se simte jignită, ci pentru că știe că o prinde bine, când ia o atitudine impunătoare.

Când era mai mică și auzise pentru întâia dată porecla asta din gura unei fete dușmănoase, ea se aruncase cu o furie de fiară asupra-i, îi înfipse unghiile în gâtlee și ar fi sugrumat-o dacă nu i-ar fi venit alte fete în ajutor.

Cu fața învăpăiată, și părul vâlvoi ea răsară deodată în fața mamei sale.

— Mama! Maaamă!

— Sfinte Dumnezeu! Ce e Nino? Ce ți s'a întâmplat?

— De ce îmi spune așa? De ce îmi spune așa?

Se trânti pe lada care îi ținea ei loc de pat și izbucni într'un plâns sălbatec.

— Cine? Ce ți s'a spus?

Femeea care spăla rufe în tindă, scoase mâinile roșii și noduroase din albie, le uscă cu fusta, se așeză pe colțul lăzei și ridicând capul copilei de pe brațe.

— Haide, ci spune odată de ce plângi!

După ce Nina îi spuse cele petrecute, zise cu ochii scânteietori și vocea zugrumată de mânie:

— Dacă îmi spune încă odată așa, îi arunc o piatră în cap și o omor.

— Nu maică, să nu faci asta, las-o să spute, că doar nu e cine știe ce.

Și îi povesti atunci, că a fost găsită în tren între bagajele călătorilor învelită într'o pătură veche și pe pept era prins un bilețel cu numele ei.

— Petrecusem la gară pe Mândica, știți finămea dela Mizil. Și pân'să plece trenu mai vorbirăm de una de alta, ca să ne treacă de urit, când așa într'o doară ne pomenirăm că ni s'a tăiat vorba și ne uitărăm una la alta.

— Mândica, zic, oare unde o fi plângând așa de rău un copil?

— O fi...

devărată senzație a produs

educerea prețurilor

ce o acoardă firma cu
prilejul cumpărării de

CRĂCIUN.

:: Se desfac cu ::

prețuri foarte reduse

cele mai noi și mai moderne

mantale de dame,

rămase din sezonul actual.

Mantale moderne vânăt
închis sau colorate, pal-
toane crull negre sau
albastre, mantale de ca-
tifea și caracul, blănuri
pentru dame, paltoane
pentru fetițe și copii, cos-
tumuri, jupoane (bluze) și
neglige-uri, blănuri, gule-
re cu blană și manșoane.

Filiale: Becicherecul-mare,
Chichinda-mare.

RADÓ GYULA

prăvălie de galanterii în

ARAD.

:: TELEFON: 238. ::

REICHENBERG JAKAB

BLANAR.

Magazin principal în BUDAPESTA,
strada Hajó nr 16—18; sucursală:
strada Dohány nr. 1/b.

Primește spre păstrare pe vară haine de iarnă.
Principiul meu e serviciu prompt, prețuri foarte
moderate — Comandele din provincă se ex-
cută prompt. — Străfărmări se execută cu pre-
țuri foarte convenabile. — Toate lucrurile se
execută în atelierul meu. — Paltoane cu blană
se execută după cel mai nou croiu. (E 2306-12)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

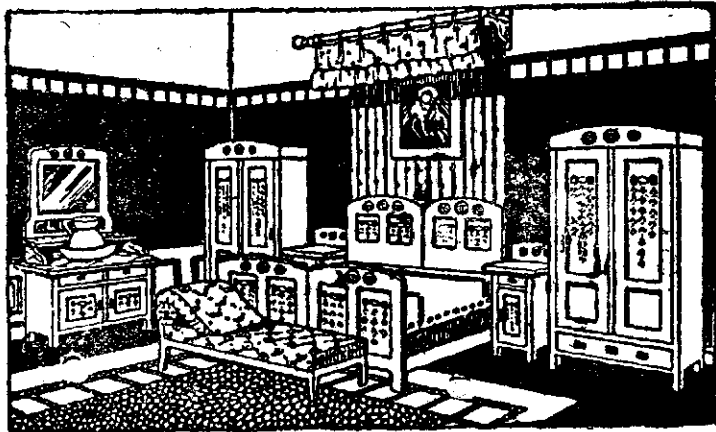
Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara- Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a
clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție
de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a
întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o
latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire
CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe
rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu
găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai
plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr.
patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor
de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu
ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —
Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 118)

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

"CONCORDIA"

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind sprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și
patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de
tăiat și mașini de vărsat oțel, precum și cu cele mai
moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, re-
viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru băneli
și societăți, precum și tipărituri advocaționale, bavi-
tări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunșul
funerale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot
felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la
cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Lillom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1931-60).

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărmi.

No I. Prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fașia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968-50)

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinalele de toate materiile nefolosite care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: dureri de cap, sgârciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2*50 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fier „LAXA“, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1*20 fileri.

Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

INSTITUT DE ASIGURARE ARDELEAN „TRANSYLVANIA“

SIBIU, strada
Cisnădiei 1-5.

„ „ „ „ (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra griadinei (de platră). Asigurări de pagubă la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913	K.	5.635.328-12
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5.755.858-27
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913	{ foc	144.436.366-—
	{ viață	12.067.702-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.696.458-—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, stradă Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acvișiți, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239-52)